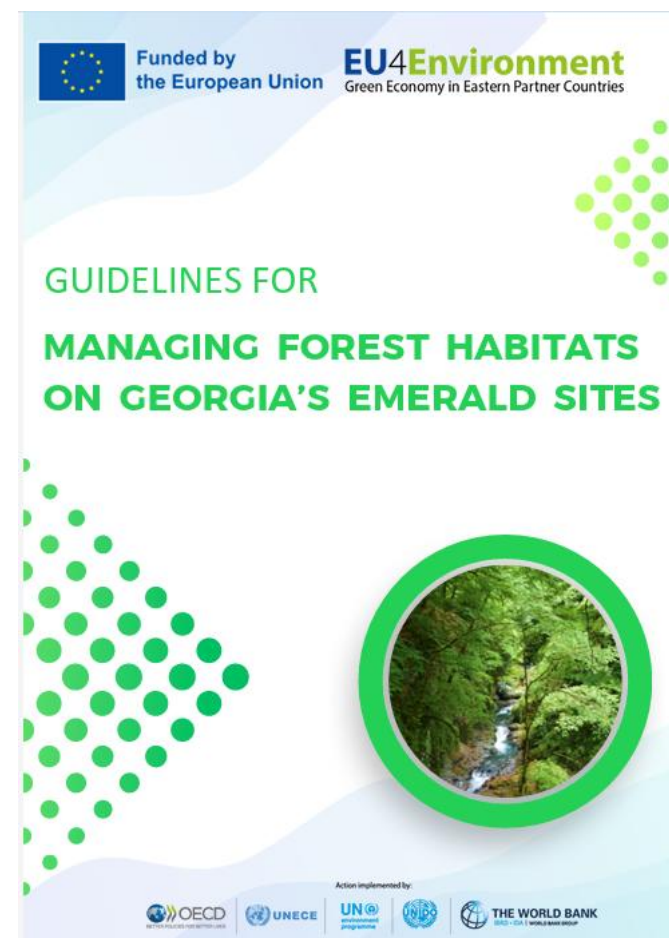
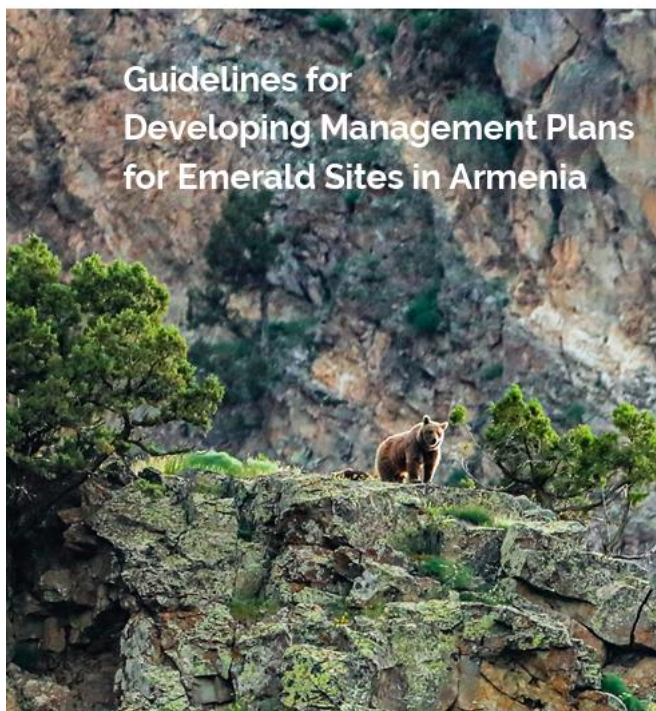

Презентація методичних рекомендацій щодо підготовки планів управління територіями Смарагдової мережі

Віктор Демченко,
*д.б.н., експерт проєкту з менеджменту,
заступник директора з наукової роботи
Інститут морської біології НАН України*

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

**MOVING FORWARD
TOGETHER**

← THIS PROJECT IS FUNDED BY THE EUROPEAN UNION

EU4Environment
Green Economy in Eastern Partner Countries

THE WORLD BANK
IBRD • IDA | WORLD BANK GROUP

МЕТОДИЧНІ РЕКОМЕНДАЦІЇ З РОЗРОБЛЕННЯ ПЛАНІВ УПРАВЛІННЯ ДЛЯ ТЕРИТОРІЙ СМАРАГДОВОЇ МЕРЕЖІ

ЗМІСТ

ТЕРМІНИ І СКОРОЧЕННЯ	4
ВСТУП	7
I. ОРГАНІЗАЦІЯ РОБІТ З ПІДГОТОВКИ, ЗАТВЕРДЖЕННЯ І РЕАЛІЗАЦІЇ ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ СМАРАГДОВОЮ ТЕРИТОРІЄЮ	12
I.1. Передумови розроблення планів управління територіями Смарагдової мережі	12
I.2. Мета планів управління територіями Смарагдової мережі та їх інтеграція з іншими документами планування та управління	13
I.3. Хто може бути розробником планів управління територіями Смарагдової мережі	15
I.4. Для кого розробляються плани управління територіями Смарагдової мережі	15
I.5. Етапи розробки планів управління територіями Смарагдової мережі	16
I.6. Затвердження та управління зацікавленими сторонами під час розроблення планів управління територіями Смарагдової мережі	21
I.7. Фінансування розробки планів управління та запланованих заходів	25
I.8. Основні умови ефективного плану управління	26
I.9. Структура плану управління територією Смарагдової мережі	27
I.10. Особливості затвердження та реалізації плану управління територією Смарагдової мережі	29
II. РЕКОМЕНДАЦІЇ З ПІДГОТОВКИ РОЗДІЛІВ ПЛАНІВ УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЯМИ СМАРАГДОВОЇ МЕРЕЖІ	31
ВСТУП	31
РОЗДІЛ 1. ХАРАКТЕРИСТИКА ТЕРИТОРІЇ СМАРАГДОВОЇ МЕРЕЖІ	31
РОЗДІЛ 2. ПРИРОДООХОРОННІ ЦІЛІ	46
РОЗДІЛ 3. ЗАХОДИ, НЕОБХІДНІ ДЛЯ ДОСЯГНЕННЯ ПРИРОДООХОРОННИХ ЦІЛЕЙ	47
РОЗДІЛ 4. МОНІТОРИНГ ЕФЕКТИВНОСТІ ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ ТА ЗВІТУВАННЯ	55
РОЗДІЛ 5. ПЛАН ЗАХОДІВ	56
ДОДАТКИ ДО ПЛАНУ УПРАВЛІННЯ	58
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ	59
ДОДАТОК 1. ПРИКЛАДИ ЗАХОДІВ З УПРАВЛІННЯ ТЕРИТОРІЯМИ СМАРАГДОВОЇ МЕРЕЖІ	63
ДОДАТОК 2. СПИСОК ЧИННИКІВ ВПЛИВУ	65
ДОДАТОК 3. ПЕРЕЛІК УГІДЬ ЗГІДНО З КЛАСИФІКАЦІЄЮ ВИДІВ ЗЕМЕЛЬНИХ УГІДЬ (КВЗУ)	73

- **План управління** (management plan) – офіційний документ, який включає загальний опис території Смарагдової мережі, стану оселищ та видів, зазначених у додатках Резолюції № 4 (1996) та Резолюції № 6 (1998) Бернської конвенції, і визначає природоохоронні цілі, а також механізми та заходи, які мають бути впроваджені з метою їх досягнення.

Існуючі рекомендації

- На шляху до управління територіями Смарагдової мережі: методичні рекомендації.
- Методичні рекомендації з управління територіями Смарагдової мережі, включаючи адаптацію до змін клімату та декарбонізацію.
- Управління об'єктами Natura 2000. Положення статті 6 Оселищної Директиви 92/43/ЄС
- Сільське господарство для Natura 2000. Керівництво щодо того, як підтримувати сільськогосподарські системи на територіях Natura 2000 для досягнення цілей збереження на основі передового досвіду держав-членів
- Natura 2000 і ліси. Частина I-II
- Керівні принципи щодо дикої природи в Natura 2000. Управління на суходолі дикою природою та дикими територіями в мережі Natura 2000.

Етапи розробки планів управління територіями Смарагдової мережі

1. Попереднє планування діяльності з розроблення плану управління територією Смарагдової мережі.
2. Збір даних щодо стану видів флори і фауни та оселищ, видів антропогенного впливу та поточного використання території Смарагдової мережі.
3. Визначення основних аспектів антропогенного та природного впливу на види флори і фауни та оселища.
4. Визначення природоохоронних цілей для забезпечення збереження та відновлення видів флори і фауни та оселищ.
5. Розроблення управлінських та природоохоронних заходів.

Розробка планів
управління не менше
18 місяців

Важливі аспекти розробки планів управління

- *Залучення та управління зацікавленими сторонами під час розроблення планів управління територіями Смарагдової мережі*
- *Чітке фінансування розробки планів управління та запланованих заходів*
- *Системне плану управління робіт на декілька етапів вперед*
- *Залучення місцевих експертів та науковців*
- *Проведення декількох нарад націлених на узгодження заходів*

Фінансування розробки планів управління та запланованих заходів

- бюджетне фінансування.
- європейські програми.
- фінансова допомога міжнародних природоохоронних організацій та фондів.
- співфінансування з місцевими громадами.
- приватне фінансування та державно-приватне партнерство.
- використання компенсаційних механізмів.
- громадські ініціативи та волонтерство.
- завдяки економічним стимулам.

Основні умови ефективного плану управління

Необхідно враховувати:

- аспекти політики та регулювання.
- аспекти системи управління.
- екологічні аспекти.
- соціальні та комунікаційні аспекти.
- економічні аспекти.
- аспекти включення в загальну екологічну мережу

Структура плану управління територією Смарагдової мережі

Вступ	Містить резюме плану управління та коротку узагальнену інформацію про особливості підготовки плану управління.
Розділ 1. Характеристика території	Наводиться характеристика СТ. та стан видів та оселищ. Окремо визначаються ризики для території
Розділ 2. Природоохоронні цілі	Наводиться обґрунтування необхідності встановлення чітких природоохоронних цілей щодо збереження та відновлення оселищ Резолюції № 4 (1996) Бернської конвенції та видів флори та фауни Резолюції № 6 (1998) Бернської конвенції з вказанням кількісних показників поточного, історичного (за необхідності) та майбутнього стану оселищ та видів
Розділ 3. Заходи, необхідні для досягнення природоохоронних цілей	Заходи з встановлення режиму охорони та використання території Смарагдової мережі. Активні заходи зі збереження та відновлення оселищ і видів. Інформаційно-освітні заходи. Науково-дослідні заходи. Адміністративні заходи
Розділ 4. План заходів	Даний розділ містить план заходів в табличній формі, який містить інформацію щодо назви заходу, термінів його реалізації, відповідальної установи/організації/особи, очікуваних результатів, фінансових аспектів.
Розділ 5. Моніторинг ефективності заходів	Містить порядок організації моніторингу стану природних оселищ та видів фауни і флори в межах території Смарагдової мережі, та показників, необхідних для оцінювання прогресу досягнення природоохоронних цілей.
Додатки	Містить карти, літературні джерела, початкову та оновлену стандартну форму даних.

Важливі аспекти розробки плану управління

- Якісна інвентаризація та картування оселищ, оцінка їх стану.
- Визначення загроз для видів та оселищ.
- Визначення природоохоронних цілей для видів та оселищ.
- Планування заходів.
- Узгодження заходів.
- Визначення відповідальних.
- Моніторинг ефективності заходів.

Дякую за увагу!